

AZ ÜRESFEJŰ

Élt egyszer a Zakszorov-nemzetségben egy legény, név szerint Csungu. Legény, akár a többi: akárcsak a többi embernek, volt két füle, két szeme, egy orra, két lába, két keze, egy feje. Hanem Csunguról azt beszélték, hogy a feje egészen üres. Keveset dolgozott, sokat evett. Nemigen gondolkozott, mindenkinek mindent elhitt Csungu legény. Evett, aludt, a parton üldögélt, fejét vakargatta, sehová se járt.

Apja szerette volna megtanítani fiát a vadászmesterségre, magával akarta vinni a tajgába.

Csungu tetőtől talpig vadászruhába öltözött. Lábára szarvasbőr botost húzott, föléje hímezett térdmelegítőt vett, nadrágja a legfinomabb irhából készül. Rénszarvas-szőrrel kivarrt kabátot öltött, derekát kacsafejekkel díszített övvel övezte. Fejét selyemfonállal hímezett kendő és mókusfarokkal ékesített pézsmaprém sapka fedte. Kezébe rovátkás lándzsát fogott. Oldalán íj és tegez lógott, övén pedig két kés: az egyik görbe, a másik egyenes.

Gyönyörű legény lett Csungu, a vadász.

Legjobban azonban önmagának tetszett: kezével egyre kabátját csapkodta, s csak kacagott, kacagott nagy boldogságában.

Megszólal végre apja:

– Elég volt, Csungu, indulás.

Csungu csak fejét rázta, nem akaródzott neki elindulni, eszébe se volt, hogy elrontsa kedvét.

– A férfi szépsége nem a ruhában, hanem lándzsája hegyében van! Gyerünk, fiú!

Csungu azonban se lát, se hall, csak örül magának. Táncre kerekedik. Előbb helyben topog, majd vadul forog s nadrágját, kabátját csapkodja tenyerével. Íját elejti, lándzsája hegye mindenbe beleakad, de mit se törődik azzal, hogy sebet ejt.

Apja haragra lobban, ütögetni kezdi forgó fia fejét. Nagyot kondul Csungu feje, mint a rézüst. Megijed az apja:

– Jaj, jaj, jaj! A fiam feje, úgy látszik, egészen üres. Nagy baj ez bizony, jaj, most mit csináljak?

Nem vitte magával vadászni a fiát, üres fejjel aligha ejtett volna sok vadat!

Csungu letelepedett a folyó partjára, s kitűnő foglalatosságot talált magának: a vízbe nézve gyönyörködött magában, s közben önfeledten kopogtatta fejét. Kongása az egész falut betöltötte.

A nanajok mindenfelől odacsődültek, azt hitték csodálatos dobot ver valaki. Hát látják: csak Csungu kongatja üres fejét. Jót kacagtak rajta s dolgukra mentek.

... Telt-múlt az idő.

Csungu édesapja hol vadászni járt a tajgába, hol pedig halászni ment az Amurra.

Anyja halat sózott, bőrt puhított, ételt főzött urának, fiának.

Nem is tudom, hány év szaladt el így. Az öregek ereje lassan fogyatkozott. Csungu anyja egyre jobban belefáradt a munkába, nehezebbre esett már mindent egymagában végeznie.

Egyszer így szólt az öreghez:

– Egymagam nem tudok már tovább dolgozni.

Az apa is, az anya is rágyújtott, fújták a füstöt és töprenkedtek...

Végre megszólal az öreg:

– Meg kell Csungut házasítani, akkor majd lesz segítség.

– Hogy lehetne Csungut megházasítani? – kérdezte az anya. – Szegény fiunk feje üres, akár az üres üst. Ugyan ki adná hozzá feleségül a lányát?

– Nagy kalimot kínálunk – válaszol az apa.

S az öreg az anyókéval gyűjteni kezdte a kalimra valót.

Vettek egy hatalmas rézüstöt, tengeren túli kardot, három selyem-meg három prémkabátot, kerek réz tükröt, tizenkét pár fülbevalót, ezüsttel kivert lándzsát, három vég selymet, a távoli szigeteken készült bambusz-vértezetet réz csatokkal, embernyi hosszú új húrt sodortak s csont díszítésű hadi íjat vettek. Gazdag kalimot gyűjtöttek össze.

Csakhogyan az ő szállásukon senki sem akart Csungu felesége lenni.

A szomszédos szálláson azonban élt egy öreg anyóka a leányával. Nagyon szegény volt az az anyóka. A leányt Angának hívták. Egy kutya fogaton kívül semmi kelengyéje nem volt Angának.

Olyan szegénységben élt az anyóka leányával, hogy még egy takaró sem volt a házban.

Ennek az Angának kérték meg a kezét. Szegényke sírt először, de mit tehetett mást: beleegyezett. Csak az vigasztalta, hogy édesanyja könnyebben él talán.

Anga – ősi szokás szerint – küszöbükhöz verdeste pipáját, nehogy elvigye a tüzet s vele a szerencsét is a szülői háztól. Nanaj szokás szerint ráállott a maguk üstjére, arról átlépett a vőlegényére – amit a küszöbön kívül helyeztek el, s Csungu máris vitte Angát a házába.

Alig érkeztek Csunguék haza, a fiatal férj letelepedett a heverőre, teleette magát és hencegni kezdett:

– Tudod asszony, milyen legény vagyok én? Nem akad párom sehol se! Tudod milyen fejem van nekem? Ilyen feje senkinek sincs ám!

S kongatni kezdte Csungu a fejét. Megzendült a feje, mint száraz vörösfenyő a nagy szélfúvásban.

Megrémült Anga: „Ó, hiszen a férje feje egészen üres. Hogy éljek ilyen emberrel?” És keservesen sírva fakadt.

Csungu sehogy sem értette, miért sír a felesége. Csak ült és hallgatott. Majd csendben elszunnyadt.

Anga figyelmesen szemügyre vette. A legény arcában semmi különös, éppen olyan, mint a többi emberé: két szem, két fül, egy orr... S Anga haragra gerjedt: hogy lehet az, hogy ennek az üresfejűnek éppen olyan az arca, mint a többi emberé? Haragra lobbant és azt mondta magában: „Csak legyen csúnya az arcod, hogy külsőddel ne csaphasd be az embereket!”

A tűzhelyről vörös agyagot kapart, a széndarabok közül pedig fekete kormot seperi össze. Hulló könnyeivel elkeverte az agyagot meg a kormot. S kétféle festéke lett: fekete és vörös.

S Anga szépen telerajzolta Csungu arcát vörös és fekete mintákkal. Úgy telerajzolta, hogy a végén maga is megrémült tőle.

...Aludt, aludt Csungu, végre mégiscsak felébredt. Megszomjazott. Fogta a vízmerítőt és inni kezdett. Szokásához híven most is belepillantott a vízbe. Abban pedig meglátta a tükörképét. Nem ismert magára Csungu. Kétkedve kérdezte:

– Hé, ki az ott? Mit keresel a merítőkánalamban?

Körülnézett, minden ismerős: az ő tűzhelye, az ő háza, az ő felesége ül a beverőn... az arc azonban nem az övé.

Megszólal Csungu:

– Anga, gyere csak ide! Ki bújt bele a vízmerítőbe? Miféle ocsmány ábrázatú?

Anga megdöbbenve kérdezte:

– Jaj, ki szólít engem?

– Én szólítalak – mondja Csungu –, a férjed.

Anga tagadóan ingatta fejét:

– Vajon te volnál Csungu? Az én férjem arca szép, a te képed pedig igen visszataszító!

– Igaz – erősítette meg Csungu –, az én arcom szép, én szép legény vagyok, azt magam is láttam.

Gondolkozott, gondolkodott Csungu, majd megszólalt:

– Ó, milyen szörnyű dolog történt! Úgy látszik, valahol elvesztettem az arcomat. Megyek, megkeresem.

Lemászott a heverőről, kiment a házból s útnak indult. Folyton a lába alá nézett. Szokása szerint megkopogtatta fejét. Öblösen megkondult a kobakja... Megörült Csungu: „Hisz ez én vagyok!” Gyorsan leszaladt a folyópartra és belenézett a vízbe. De újra elszomorodott: undorító ábrázat tekintett rá. „Hm, ez mégsem én vagyok.”

S Csungu csak ment tovább, s akivel találkozott, rendre megkérdezte:

– Nem láttad valahol Csungut?

Az emberek csak kacaglak rajta.

– Nem láttuk – válaszolták.

Töprenkedve vakargatta fejét:

– Úgy látszik, Csungu nincs ebben a faluban. – És továbbindult.

Ment, ment Csungu magát keresni. Faluról falura járt, sohasem tért vissza. Mind a mai napig sem tudta megtalálni magát. Senki se tudott felőle semmit.

Mert ugyan mi szüksége a világnak naplopóra, üresfejű tökfilkóra?